Redna sodišča v državah članicah

Austrija

V tem razdelku so informacije o rednih sodiščih, ki odločajo v civilnih in kazenskih zadevah v Avstriji.

Redna sodišča – uvod

Sistem rednih sodišč je organiziran na štirih ravneh. Trenutno (marec 2023) so za sojenje **pristojna** naslednja sodišča:
113 okrožnih sodišč (*Bezirksgerichte*)
20 deželnih sodišč (*Landesgerichte*)
4 višja deželna sodišča (*Oberlandesgerichte*)
vrhovno sodišče (*Oberster Gerichtshof*).
Od začetka leta 2013 se je število okrožnih sodišč postopoma zmanjšalo s 141 na sedanjih 113 (do 1. marca 2023) z združitvijo in v nekaterih primerih z ustanovitvijo novih okrožnih sodišč v Zgornji Avstriji, Spodnji Avstriji, na Štajerskem, v Salzburgu, na Tirolskem in Gradiščanskem.
Javni interes v kazenskih zadevah varujejo tožilstva; obstaja:
16 državnih tožilstev (*Staatsanwaltschaften*)
osrednje državno tožilstvo (*Zentrale Staatsanwaltschaft*) za pregon gospodarske kriminalitete in korupcije
štiri višja državna tožilstva (*Oberstaatsanwaltschaften*)
generalna prokuratura (*Generalprokuratur*).
Za **izvrševanje zapornih kazni** je pristojnih 28 zaporov.

A. Organizacija sodišč: pristojnost v civilnih in kazenskih zadevah

V sporih na prvi stopnji odločajo bodisi okrožna bodisi deželna sodišča. Razmejitev pristojnosti je v civilnih zadevah načeloma odvisna od vrste spora (pristojnost glede na vrsto zadeve), sicer pa od vrednosti spornega predmeta (pristojnost glede na vrednost spornega predmeta). Pristojnost glede na vrsto zadeve ima prednost pred pristojnostjo glede na vrednost spornega predmeta.
Razmejitev pristojnosti v kazenskih zadevah je odvisna od predpisanega razpona kazni za kaznivo dejanje.

Okrožna sodišča (prva organizacijska raven)

Okrožna sodišča so sodišča na prvi stopnji. Pristojna so za odločanje v:
civilnih zadevah, v katerih **vrednost spornega predmeta ne presega 15 000 EUR** (pristojnost glede na vrednost spornega predmeta);
določenih vrstah sporov (ne glede na vrednost spornega predmeta), zlasti v **zadevah s področja družinskega prava, najema in izvršbe** (pristojnost glede na vrsto zadeve);
kazenskih zadevah o vseh kaznivih dejanjih, za katera je predpisana samo denarna kazen, denarna kazen in zaporna kazen do največ enega leta ali samo takšna zaporna kazen (npr. za povzročitev telesne poškodbe iz malomarnosti, tatvino).

Deželna sodišča oziroma sodišča prve stopnje (druga organizacijska raven)

Deželna sodišča (*Landesgerichte*) **v kazenskih zadevah oziroma sodišča prve stopnje** (*Gerichtshöfe erster Instanz*) **v civilnih zadevah** so pristojna:
za odločanje **na prvi stopnji** v zadevah, o katerih ne odločajo okrožna sodišča. Tako so pristojna za spore na podlagi zakona o odgovornosti na področju jedrske energije, zakona o odgovornosti uradnih oseb, zakona o varstvu podatkov, zakona o varstvu konkurence ali zakona o varstvu avtorske in sorodnih pravic
za odločanje na **drugi stopnji** o pravnih sredstvih zoper odločbe okrožnih sodišč.

Višja deželna sodišča oziroma sodišča druge stopnje (tretja organizacijska raven)

Višja deželna sodišča (*Oberlandesgerichte*) oziroma sodišča druge stopnje (*Gerichtshöfe zweiter Instanz*) tvorijo tretjo organizacijsko raven. Sedeže imajo na Dunaju (za Dunaj, Spodnjo Avstrijo in Gradiščansko), v Gradcu (za Štajersko in Koroško), Linzu (za Zgornjo Avstrijo in Salzburg) ter Innsbrucku (za Tirolsko in Vorarlberg).
Ta sodišča so **pritožbena sodišča v civilnih in kazenskih zadevah** (na drugi stopnji).
Poleg tega imajo ta sodišča posebno vlogo na področju **sodne uprave**. Predsednik višjega deželnega sodišča oziroma sodišča druge stopnje je vodja sodne uprave vseh sodišč znotraj njegovega okrožja. V tej vlogi je njegov edini in neposredni nadrejeni zvezni minister za pravosodje.

Vrhovno sodišče (četrta organizacijska raven)

Vrhovno sodišče (*Oberster Gerichtshof*) na Dunaju je **sodišče zadnje stopnje v civilnih in kazenskih zadevah**. Poleg ustavnega sodišča (*Verfassungsgericht*) in vrhovnega upravnega sodišča (*Verwaltungsgerichtshof*) je določeno kot najvišji sodni organ (*Höchstgerichte*) v državi. To pomeni, da zoper njegove odločitve ni pravnega sredstva (v nacionalnem pravnem sistemu).
Sodna praksa vrhovnega sodišča pomembno prispeva k **enotnemu izvajanju zakonodaje** na celotnem ozemlju zvezne države.
Čeprav nižja sodišča niso zakonsko vezana na odločitve najvišjega sodišča, praviloma upoštevajo njegovo sodno prakso.

B. Pristojnost v civilnih zadevah

Pristojnost v civilnih zadevah se izvaja v splošnem civilnem postopku, delovnopravnem postopku, postopku v gospodarskih zadevah in nepravdnem postopku.
V splošnem civilnem postopku se odloča v tistih zadevah zasebnega prava, v katerih ne odloča gospodarsko ali delovno sodišče ali v katerih se ne odloča v nepravdnem postopku.

C. Sodno varstvo

C.1. Sodno varstvo v civilnih zadevah

V **splošnem civilnem postopku** praviloma odločajo sodišča na dveh stopnjah, v določenih primerih pa tudi na treh stopnjah. V sporih na prvi stopnji odločajo bodisi okrožna bodisi deželna sodišča. V sporih na prvi stopnji odločajo bodisi okrožna bodisi deželna sodišča.
Če je na prvi stopnji pristojno okrožno sodišče, se pravna sredstva vložijo pri deželnem sodišču (sodišču prve stopnje). O pravnih sredstvih odloča pritožbeni senat (*Berufungssenat*) tega sodišča.

Če na prvi stopnji odloča deželno sodišče (sodišče prve stopnje), se pravna sredstva vložijo pri sodišču druge stopnje, kjer na drugi stopnji odloča pritožbeni senat.
Sodišča druge stopnje so pristojna le za sodno presojo odločb sodišč na prvi stopnji. V posamezni zadevi zato praviloma odločijo le o zahtevkih in v skladu z dejanskim stanjem, na podlagi katerih je bila izdana odločba po končani ustni obravnavi na prvi stopnji. Sodišča druge stopnje lahko v zadevi sama meritorno odločijo (potrdijo ali spremenijo odločitev sodišča prve stopnje). V ta namen lahko sodišče druge stopnje v okviru, ki ga določajo predlogi in stališča sodišča na prvi stopnji, ponovi ali razširi vse ali nekatere postopke ali pa razveljavi odločbo sodišča prve stopnje in mu naloži, naj ponovno odloči v zadevi, ali pa pritožbo zavrne.
V zadevah, v katerih se zahteva odločitev o pravnih vprašanjih bistvenega pomena, se lahko vložijo pravna sredstva pri vrhovnem sodišču.
Vrhovno sodišče odloča le o pravnih vprašanjih in je zato pri odločanju vezano na do takrat ugotovljena dejstva. V ta namen odloča le o zakonitosti na takšni podlagi izdane odločbe ali pa ugotovi ničnost odločbe in v omejenem obsegu tudi napake postopka pred sodišči nižje stopnje. Vrhovno sodišče nima zgolj kasacijske pristojnosti; v zadevi lahko tudi samo meritorno odloči (potrdi ali spremeni odločitev sodišča nižje stopnje) ali pa razveljavi predhodne odločbe in sodišču prve ali druge stopnje naloži, naj ponovno odloči v zadevi, ali pa ukrep zavrne.
Na prvi stopnji odloča v večini zadev sodnik posameznik (le v sporih, v katerih vrednost spornega predmeta presega 100 000 EUR, na zahtevo stranke odloča senat treh sodnikov). Na drugi stopnji odloča senat treh, pri vrhovnem sodišču pa senat petih sodnikov. O pravnih vprašanjih bistvenega pomena (na primer glede spremembe ustaljene sodne prakse) pri vrhovnem sodišču odloča t. i. veliki senat enajstih sodnikov.

C.2. Sodno varstvo v kazenskih zadevah

V kazenskem postopku sta predvideni dve zaporedni stopnji.
Če na prvi stopnji odloča okrožno sodišče, se lahko vložijo pravna sredstva:
za ugotovitev ničnosti ali
za izpodbijanje obsodbe in višine kazni.
Nadrejeno deželno sodišče o pravnem sredstvu odloča v senatu treh sodnikov.
Če na prvi stopnji odloča sodnik posameznik deželnega sodišča (o vseh kaznivih dejanjih, za katera je predpisana kazen zapora do petih let, kot je na primer kriva izpovedba), se lahko vložijo pravna sredstva:
za ugotovitev ničnosti ali
za izpodbijanje obsodbe in višine kazni.
Nadrejeno višje deželno sodišče o pravnem sredstvu odloča v senatu treh sodnikov.
Kadar sta na prvi stopnji pristojna senat sodnikov porotnikov (*Schöffengericht*) ali porota (*Geschworenengericht*) pri deželnem sodišču, se pravno sredstvo za ugotovitev ničnosti vloži pri vrhovnem sodišču. Če se s pravnim sredstvom izpodbija višina kazni, o njem odloča nadrejeno višje deželno sodišče.

D. Pravna sredstva

V **splošnem civilnem postopku** se lahko zoper prvostopenjske odločbe vloži pritožba (*Berufung*). Pritožba se lahko v vseh primerih vloži zaradi ničnosti ali zmotne uporabe materialnega prava, v določenih primerih ali če vrednost spornega predmeta presega 2 700 EUR, pa tudi zaradi kršitev postopka ali zmotne ugotovitve dejanskega stanja.
Zoper odločbe sodišč druge stopnje se lahko vloži revizija (*Revision*). To pravno sredstvo se vloži pri vrhovnem sodišču pod pogoji, ki so odvisni od vrste zadeve. Načeloma vrhovno sodišče odloča le o pravnih vprašanjih bistvenega pomena; predložitev takšnega vprašanja je zato pogoj, da vrhovno sodišče odloča o reviziji. Ne glede na navedeno v določenih primerih odločb sodišč druge stopnje ni mogoče izpodbijati (če vrednost spornega predmeta ne presega 5 000 EUR) ali pa mora dopustnost revizije, ki se vloži pri vrhovnem sodišču, ugotoviti tudi sodišče druge stopnje (neposredno ali na podlagi novega zahtevka), če vrednost spornega predmeta ne presega 30 000 EUR.

E. Pravne zbirke podatkov

Spletišče avstrijskega pravosodja vsebuje splošne informacije o avstrijskem pravosodnem sistemu.

Ali je dostop do zbirke podatkov brezplačen?

Da, dostop do spletišča avstrijskega pravosodja je brezplačen.

Sorodne povezave

Pristojnost sodišč – Avstrija

Zadnja posodobitev: 11/09/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.